

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1341/2016
31.01.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и Лидије Ђукић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., које заступа пуномоћник Драган Благојевић, адвокат из ..., против тужених Компаније "ЂЂ" у реструктурирању, ..., Компаније "ЕЕ" у реструктурирању, ..., Агенције за приватизацију Београд, коју заступају пуномоћници Ненад Миловановић и Мирко Јовановић, адвокати из ... и Републике Србије, коју заступа Државни јавни правобранилац из Београда, ради дуга, одлучујући о ревизији тужене Агенције за приватизацију изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3606/14 од 29.05.2015. године, у седници већа од 31.01.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене Агенције за приватизацију која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3606/14 од 29.05.2015. године, као изузетно дозвољеној.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене Агенције за приватизацију изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3606/14 од 29.05.2015. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 13147/10 од 11.04.2012. године, у ставу I изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да суд обавезе тужену Компанију "ЂЂ" у реструктурирању, Компанију "ЕЕ" у реструктурирању, Агенцију за приватизацију и Републику Србију да тужиоцима солидарно исплате износе како је то ближе наведено у том ставу изреке пресуде, као преураћен. У ставу II изреке, одбијен је захтев тужилаца за ослобађање од обавезе плаћања судске таксе. У ставу III изреке, обавезани су тужиоци да туженима Компанији "ЂЂ" у реструктурирању и Агенцији за приватизацију солидарно исплате трошкове парничног поступка од по 30.185,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде под претњом извршења. Посебним решењем првостепеног суда П1 13147/10 од 01.06.2012. године обавезани су тужиоци да туженој Републици Србији на име трошкова поступка солидарно исплате 56.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 7175/12 од 17.01.2013. године, одбијене су као неосноване жалбе тужилаца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 13147/10 од 11.04.2012. године и решење истог суда П1 13147//10 од 01.06.2012. године.

Решавајући о уставној жалби АА и ББ, Уставни суд је својом одлуком Уж 2049/2013 од 04.10.2013. године нашао да је пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 7175/12 од 17. јануара 2013. године и пресудом Првог основног суда у Београду П1 13147/10 од 11. априла 2012. године повређено право подносилаца уставне жалбе на правично суђење. Истом одлуком поништена је пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 7175/12 од 17. јануара 2013. године и одређено да Апелациони суд у Београду донесе нову одлуку о жалби подносилаца и осталих тужилаца која је изјављена против пресуде Првог основног суда у Београду П1 13147/10 од 11. априла 2012. године. Одлучено је и да та одлука Уставног суда има правно дејство и према лицима која нису поднела уставну жалбу, а налазе се у истој правној ситуацији као и подносиоци уставне жалбе, сагласно одредби члана 87. Закона о Уставном суду.

Поступајући по одлуци Уставног суда, Апелациони суд у Београду је новом пресудом Гж1 3606/14 од 29.05.2015. године у ставу 1. изреке, преиначио пресуду Првог основног суда у Београду П1 13147/10 од 11.04.2012. године у делу става I и ставу III изреке, тако што је усвојио тужбени захтев тужилаца и обавезао Компанију "ЂЂ" у реструктурирању, Компанију "ЕЕ" у реструктурирању и Агенцију за приватизацију да тужиоцима солидарно исплате износе како је то наведено у том ставу пресуде у року од 15 дана по пријему пресуде. У ставу 2. изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 13147/10 од 11.04.2012. године у делу става I изреке, у односу на тужену Републику Србију. У ставу 3. изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђено решење Првог основног суда у Београду П1 13147/10 од 01.06.2012. године, а у ставу 4. изреке, обавезана су тужени Компанија "ЂЂ" у реструктурирању, Компанија "ЕЕ" у реструктурирању и Агенција за приватизацију да тужиоцима солидарно накнаде трошкове другостепеног поступка у износу од 99.000,00 динара у року од 15 дана.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена Агенција за приватизацију је благовремено изјавила ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној због потребе да се уједначи судска пракса у складу са чланом 395. ЗПП.

Решењем Апелационог суда у Београду Р4 28/16 од 03.06.2016. године предложено је Врховном касационом суду одлучивање о ревизији тужене Агенције за приватизацију Републике Србије против наведене другостепене пресуде, а у смислу члана 395. ЗПП.

Одлучујући о изјављеној ревизији на основу члана 399. у вези члана 395. ЗПП ("Службени гласник РС" 125/04 и 111/09) у вези члана 506. став 1. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да су испуњени законски услови да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној и да је ревизија основана.

Одредбом члана 395. ЗПП је прописано да је ревизија изузетно дозвољена против другостепене пресуде која се не би могла побити ревизијом по одредби члана 394. тог закона када је по оцени апелационог суда о допуштености ове ревизије потребно да се разматрају правна питања у општем интересу, уједначи судска пракса или када је потребно ново тумачење права.

Тужена се у својој ревизији позива на другачију судску праксу о одговорности тужене у конкретном случају при чему је уз ревизију доставила више одлука Привредног апелационог суда у којима је у идентичној чињенично-правној ситуацији правноснажно одбијен тужбени захтев у односу на тужену Агенцију за приватизацију, с тим што су те одлуке донете након доношења одлуке Уставног суда Уж 4639/12 од 30.05.2013. године. Уставни суд је у тој одлуци изнео детаљне разлоге везане за одговорност тужених у конкретној ситуацији, с тим што су касније одлуке које је Уставни суд доносио по уставним жалбама, па и одлука којом је укинута раније донета пресуда Апелационог суда у Београду у овом предмету, упућивала на ту одлуку као основну. Из наведеног произилази да постоји неуједначена судска пракса о напред наведеном питању, а то је разлог за одлучивање овог суда на начин изнет у став 1. изреке пресуде.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, нити је другостепени суд учинио битну повреду поступка из члана 374. став 1. ЗПП, а на коју указује ревизија.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу код тужене Компаније "ЂЂ" у реструктурирању и Компаније "ЕЕ" у реструктурирању. По јавном позиву евидентирани су као радници који се пријављују за остваривање новчане накнаде у износу од по 200 евра по години стажа. Јавни позив наведене компаније су објавиле ради пријављивања лица која остварују право на новчану накнаду у складу са Програмом реструктурирања компанија, а којим је предвиђена исплата новчане накнаде у висини од нето 200 евра за сваку пуну годину радног стажа, време проведено на раду у ефективном трајању који запослени и бивши запослени остварују у тим компанијама укључујући и зависна друштва која су основана од тих компанија и то закључно са 31.12.2007. године, с тим што је било потребно да су држављани Републике Србије и да се добије сагласност за исплату од стране Министарства финансија. Пријављивање за бивше запослене вршено је у периоду од 09.06.2008. до 31.07.2008. године. Тужиоци су се налазили у прегледу евидентираних радника по основу исплате наведене накнаде, а социјалним програмом који је саставни део програма реструктурирања Компаније "ЂЂ" предвиђена је исплата новчане накнаде у висини од 200 евра за сваку пуну годину радног стажа који је запослени остварио у Компанији "ЂЂ" укључујући и зависна друштва која су основана од стране Компаније "ЂЂ" и "ЕЕ" закључно са 31.12.2007. године, а највише до укупног износа од 20.660.600 евра, ако су држављани Републике Србије и уз сагласност на исплату од стране Министарства финансија, с тим што је у услов и да се то уради након закључења трансакције "дан испуњења" за имовинске целине ... и Дан испуњења за имовинску својину ... је наступио 25.06.2008. године, а за ... 29.05.2009. године. У складу са важећим Програмом реструктурирања Агенција за приватизацију је 01.06.2009. године писмено обавестила Министарство економије и регионалног развоја да је за обе имовинске целине наступио дан испуњења, те да би Министарство

економије и регионалног развоја требало да се обрати Министарству финансија за сагласност на исплату новчане накнаде запосленима и бившим запосленима те две компаније. Након што се надлежно министарство обратило Министарству финансија у вези исплата новчаних накнада, то министарство је дописом од 03.07.2009. године дало мишљење да је могуће прихватити исплату накнаде из средстава буџета само под условом да се реализација врши у оквиру средстава предвиђених Законом о буџету Републике Србије за 2009. годину односно без ангажовања додатних средстава из буџета Републике Србије.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев тужилаца неоснован: у односу на тужене Компаније "ЂЂ" "ЕЕ" у реструктурирању, тужбени захтев је неоснован због тога што је преурађен обзиром да није прибављена претходна сагласност Министарства финансија за исплату. Што се тиче тужених Агенције за приватизацију и Републике Србије у односу на њих тужбени захтев је неоснован због недостатка пасивне легитимације.

Међутим, другостепени суд, поступајући по одлуци Уставног суда је закључио да је тужбени захтев тужилаца основан у односу на Компаније "ЂЂ" и "ЕЕ" у реструктурирању, као и у односу на Агенцију за приватизацију, док је неоснован у односу на тужену Републику Србију због недостатка пасивне легитимације па је у складу са тим и одлучено на начин како је наведено.

Правилно је закључио другостепени суд да у конкретном случају постоји основ за одговорност тужене Агенције за приватизацију за исплату спорног потраживања тужиоцима солидарно са туженим компанијама.

Тужиоци су у тужби и током поступка истицали да је тужена Агенција покренула, усвојила и спроводи поступак реструктурирања тужених компанија, али да спречава исплату потраживања тужиоцима иако за то постоје средства. У свом односу према субјектима приватизације тужена Агенција наступа као гарант за остваривање Програма реструктурирања и тиме и социјалног програма који је тужиоцима признао спорно право. Из наведеног произилази да тужиоци сматрају да тужена Агенција својим неправилним и незаконитим радом онемогућава остваривање њиховог потраживања, па је због тога одговорна, а осим тога она је по својој законској улози гарант – јемац за реализацију њиховог потраживања.

Закон о приватизацији ("Службени гласник РС" 38/01... 123/07), који је важио у време када су тужиоци стекли право на новчану накнаду коју потражују, у члану 4. став 1. је предвидео да су субјекти надлежни за спровођење приватизације, поред осталих, и Агенције за приватизацију. У члану 5. став 1. је утврђено да Агенција за приватизацију је правно лице које продаје капитал односно имовину и промовише, иницира, спроводи и контролише поступак приватизације у складу са законом, а да ће се положај права дужности и друга питања од значаја за рад Агенције уредити посебним законом. Тај посебан закон је Закон о Агенцији за приватизацију ("Службени гласник РС" 38/2001 и 135/2004) који чланом 1. оснива Агенцију за приватизацију ради промовисања, иницирања, спровођења и контроле поступка приватизације. Агенција према члану 2. став 2. тог закона има својство правног лица са правима, обавезама и одговорностима утврђеним тим законом и Статутом. У оквиру послова које је закон ставио Агенцији у надлежност стоји и да она покрене иницијативу за израду Програма

реструктурирања, с тим што Уредба о поступку и начину реструктурирања субјекта приватизације ("Службени гласник РС" 52/05) детаљније регулише улогу и овлашћења Агенције везану за израду Програма реструктурирања, као и да се Програм реструктурирања сматра донетим када Агенција донесе одлуку о прихватању тог програма. Нема одредбе у закону која би обавезивала Агенцију за приватизацију да из својих средстава врши исплате потраживања која су предмет овог спора, нити да је Агенција гарант тих потраживања, те је у том делу основан навод из ревизије туженог. Међутим, тужиоци су тврдили да постоји основ за одговорност тужене Агенције и у томе што је она својим неправилним радом онемогућила исплату потраживања тужиоцима, а што упућује на примену члана 172. ЗОО. Том одредбом закона је прописано да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција, при чему је услов за ту одговорност постојање штете, неправилан или незаконит рад органа и узрочно-последична веза између настале штете и рада органа. Код чињенице да тужиоци нису остварили своје потраживање које је предмет овог спора те да је тиме дошло до умањења њихове имовине нема сумње да штета из члана 154. ЗОО постоји.

Поред напред наведених одредаба, Закон о приватизацији садржи и одредбе по којима се Програм реструктурирања сматра донетим када Агенција донесе одлуку о његовом прихватању (члан 23. став 8), да Програм реструктурирања донет у складу са тим законом има снагу извршне исправе и да се сматра уговором којим се утврђује висина и начин измиривања потраживања поверилаца која су у њему утврђена (члан 23а став 1) и да се средства остварена од продаје капитала у поступку приватизације уплаћују на рачун Агенције (члан 41б став 1). У конкретном случају, све напред наведено је присутно: Агенција је прихватила Програм реструктурирања који је у себи садржао социјални програм којим је утврђена висина потраживања запослених и бивших запослених на име овде спорне новчане накнаде из средстава остварених од продаје имовине субјекта приватизације, утврђен је тзв. "дан испуњења", односно доспелост која је наступила за имовинске целине "... и "...". Дакле, не само да је постојала извршна исправа о доспелом потраживању него су и на рачуну Агенције морала да буду средства али и поред тога тужиоцима није исплаћен припадајући износ јер се Агенција обраћала једном, па другом министарству те је између тих органа настао спор око тога из којих средстава треба извршити исплату тужиоцима – да ли из буџета, за шта је потребна сагласност Министарства финансија која није дата или из средстава добијених продајом поменутих имовинских целина. Агенција са своје стране тврди да у Програму реструктурирања није утврђен начин реализације и извор средстава за исплату овде спорне накнаде. Имајући у виду поменуто улогу Агенције у доношењу Програма реструктурирања његове евентуалне непрецизности се морају третирати и као пропусти тужене Агенције. Последица свега тога је да потраживање тужилаца није намирено и због неправилног рада Агенције на који начин су присутни сви услови за њену одговорност за накнаду штете по члану 172. став 1. ЗОО (о свему наведеном се већ изјаснио Уставни суд у својој одлуци Уж 4639/12 од 08.05.2013. године).

Овај суд је имао у виду да је Законом о изменама и допунама Закона о приватизацији ("Службени гласник РС" 112/15) са 01. фебруаром 2016. године престала са радом Агенција за приватизацију. Међутим, како је овај спор правноснажно окончан и на правноснажну пресуду изјављена ревизија пре поменутих измена закона, којима је поред осталог уређено и питање правног следбеништва

тужене Агенције, то наведене измене закона нису од утицаја на одлучивање о изјављеној ревизији.

Све напред наведено су разлози због којих је ревизија тужене Агенције одбијена на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа
судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић